

Posudek pověřeného akademického pracovníka rigorózní práce

Autor: Mgr. Andrea Haushalterová
Téma: Zástavní právo a související instituty ve srovnání se španělskou právní úpravou
Pověřený akademický pracovník: doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

I.

Výsledky práce

Autorka si vytýčila za cíl předložit komparaci vybraných otázek souvisejících se zástavním právem v české a španělské právní úpravě. Realisticky se přitom vyhnula pokušení pokusit se představit obě právní úpravy v celé jejich komplexnosti. Rigorózní práce v práci vymezuje ty aspekty zástavního práva, které jsou ve srovnávaných úpravách řešeny odlišně, provádí jejich komparaci, kriticky je hodnotí z hlediska jejich praktických důsledků v soudobém soukromém životě adresátů práva, a jejich rozdíly vysvětluje i v kontextu odlišné historické geneze obou právních úprav. V průběhu práce tak rigorózní práce formuluje řadu dílčích závěrů, které ve stručné podobě shrnuje v závěru práce.

Přesto však má práce také obecnější cíl, a to zhodnotit předmětné úpravy z hlediska toho, nakolik vyhovují potřebám současné praxe (srov. úvod práce na s. 2). Tento cíl je v práci v dostatečné míře naplněn, a to jak v závěru práce, tak i v rámci naznačených dílčích závěrů vztahujících se k jednotlivým pojednávaným otázkám. Nutno přiznat, že uvedený cíl práce nespojuje jednotlivé dílčí závěry natolik, aby je bylo možno přetvořit v jediný stručně formulovatelný výstup. Podstatou a přínosem práce jsou stále právě dílčí závěry vztažené k individuálním aspektům zástavního práva. Zhodnocení praktičnosti pojednaných úprav v (post)moderní společnosti je nicméně dostatečným svorníkem předmětných dílčích subtémat, který dodává práci jednotné zaměření.

Zatímco doktorské studium slouží mj. k prokázání schopnosti a připravenosti k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo k samostatné teoretické činnosti (srov. § 47 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách), požadavky vědecké kvality kladené na práci rigorózní jsou přiměřeně nižší. Na závěrech dílčí povahy proto není nic špatného, obzvláště uvážíme-li, že jsou zasazeny do širšího kontextu obou právních úprav pojednaného s relevantní mírou detailu a vhledu.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Zástavní právo představuje jeden z typických zajišťovacích institutů, jehož význam je v praxi soukromého života nezpochybnitelný. Detailní komparace se zahraničních právních řádem má přitom vždy potenciál relevantně obohatit odbornou diskusi, zejména pokud autor k oběma právními úpravami přistupuje s dostatečnou hloubkou porozumění, jak tomu v případě rigorózní práce skutečně je. Jde o téma aktuální a pro rigorózní práci vhodné.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je zpracována na 73 stranách textu včetně úvodu a závěru (na počet znaků činí délka práce cca 120 normostran), vyhovuje tedy požadavku na rozsah rigorózní práce. Struktura práce je v principu přehledná a logická, kdy je práce rozdělena do dvou velkých částí, z nichž první představuje právní úpravu zástavního práva v České republice a ve Španělském království a druhá, stěžejní část práce, obsahuje samotnou komparaci vybraných dílčích aspektů zástavního práva v obou právních řádech. V této druhé části se rigorózní postupně zabývá problémy zástavního práva k nemovitým věcem, zástavního práva k pohledávce, propadné zástavy a institutu antichrese. Každé z těchto dílčích pojednání je přitom zakončeno shrnutím komparace české a španělské právní úpravy.

Metodologie není v práci nijak výslovně adresována. V principu jsou metody práce rigorózníky přímočaré: jednotlivé zvolené aspekty problematiky popisuje s relevantní mírou detailu, aby je následně podrobila kritické komparativní analýze. Z metodologického hlediska tak práce není příliš komplikovaná, což ovšem na úrovni rigorózní práce v žádném případě nepředstavuje nedostatek. Předložená práce je zdařile provedenou komparací dvou právních úprav konkrétní problematiky.

IV.

Připomínky k textu

Obsahové přednosti a slabiny práce jsou nastíněny již v bodu I. tohoto posudku. Práce je primárně detailním popisem české a španělské právní úpravy vybraných aspektů zástavního práva vycházejícím z hlubších znalostí o jejich historickém i praktickém kontextu. Rigorózní tyto úpravy nicméně rovněž kriticky hodnotí.

V mnoha ohledech je práce velmi detailní a prokazuje autorčinu hlubší znalost pojednávaných právních úprav včetně jejich historického vývoje (vzpomeňme za všechny např. podkapitolu o vlivu forální a církevní otázky na neúspěšné pokusy o přijetí španělského občanského zákoníku v 19. století na s. 20-21, příp. analýzu vlivu problému s rozšířením lichvy ve Španělsku 19. století na některé aspekty tamní úpravy zástavy na s. 21-23 a dále např. na s. 57-58).

Jednotlivým hodnocením dílčích aspektů obou právních úprav z hlediska jejich vhodnosti pro současnou praxi, jak jsou relativně přehledně vyjádřena zejména ve shrnujících podkapitolách (viz výše), lze vytknout snad až přílišnou stručnost, kdy autorka toliko vyjadřuje svůj náhled zpravidla bez podrobné argumentace. Kritickou povahu uvedených srovnání je nicméně třeba v obecné rovině ocenit.

V.

Jazyková a grafická úroveň

Z formálního hlediska je práce zpracována ve standardní kvalitě. Její struktura je přehledná a logická. Poznámkový aparát je proveden standardně, citace odpovídají citační normě. Právní terminologii autorka užívá správně.

Rigorózní práce využila adekvátní základní prameny zahrnující odbornou literaturu (včetně periodických zdrojů a komentářové literatury), právní předpisy a judikaturu. V jednotlivých kategoriích pramenů jsou rovnoměrně zastoupeny zdroje české a španělské.

Také stylistická úroveň práce je odpovídající, práce je přehledná a čtivá, nezatěžují ji překlepy ani gramatické chyby.

Na formální úrovni tak práce odpovídá požadavkům kladeným na rigorózní práci.

VI.

Otázky k obhajobě

Nakolik je dle Vašeho názoru možné vysvětlit rozdíly mezi českou a španělskou právní úpravou zástavy nejen rozdílným historickým vývojem, ale také odlišnými potřebami společenské praxe v současnosti? Existují takové relevantní odlišnosti?

Uveďte prosím, jaké praktické důsledky by podle Vašeho názoru mělo rozšíření možnosti sjednání antichrese (tj. zástavy, u níž připadají do vlastnictví zástavního věřitele plody a užitky zástavy) v českém právu.

VII.

Doporučení

Práce splňuje požadavky kladené na práci rigorózní. Doporučuji ji proto k uznání za rigorózní práci a udělení titulu JUDr.

Praha, 29. 12. 2023

Petr Šustek